

Sygn. akt I C 900/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 kwietnia 2021 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodnicząca: Asesor sądowy Magdalena Józwiak

po rozpoznaniu w dniu 1 kwietnia 2021 roku w Łodzi

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Z. J.

przeciwko M. K. (1)

o zapłatę kwoty 42 000 zł

oraz

sprawy z powództwa Z. J.

przeciwko M. K. (1)

o zapłatę kwoty 21 000 zł

I. w sprawie z powództwa Z. J. przeciwko M. K. (1) o zapłatę kwoty 42 000 zł:

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powoda Z. J. na rzecz pozwanego M. K. (1) kwotę 3 617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty;

II. w sprawie z powództwa Z. J. przeciwko M. K. (1) o zapłatę kwoty 21 000 zł:

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powoda Z. J. na rzecz pozwanego M. K. (1) kwotę 3 617 (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Sygn. akt I C 900/19

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 22 lipca 2019 roku Z. J., reprezentowany przez radcę prawnego, wniósł o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego M. K. (1) kwoty 40 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a także o zwrot od pozwanego na rzecz powoda poniesionych przez niego kosztów procesu.

W uzasadnieniu powód wskazał, że przysługuje mu wobec ojca pozwanego – M. K. (2) – szereg wymagalnych wierzytelności stwierdzonych tytułami egzekucyjnymi. Powód podał, że na podstawie umowy sprzedaży, zawartej w akcie notarialnym Rep. A (...) zatytułowanym „Powrotne przeniesienie własności i umowa sprzedaży”, sporządzonym

przed notariuszem G. G. (1), dłużnik powoda zbył na rzecz swojego syna M. K. (1) gospodarstwo rolne, w skład którego wchodzi szereg nieruchomości rolnych, tym samym wyzbywając się swojego majątku i wprowadzając się w stan niewypłacalności – czego pozwany miał pełną świadomość. Tym samym swoim zachowaniem M. K. (1) wyrządził szkodę w majątku powoda i jako jego poddłużnik ponosi za nią odpowiedzialność deliktową. Kwota dochodzona pozwem stanowi natomiast ekwiwalent rat zapłaconych faktycznie dłużnikowi przez pozwanego tytułem ceny wskazanej nieruchomości.

Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt I C 900/19.

/pozew k. 5-17/

W piśmie z 29 stycznia 2020 roku powód rozszerzył powództwo:

1. o kwotę 2 000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi:
 - a. od kwoty 1 000 zł – od 2 stycznia 2018 roku;
 - b. od kwoty 1 000 zł – od 1 stycznia 2019 roku;
2. o roszczenie odsetkowe od kwoty 40 000 zł:
 - a. w zakresie odsetek od kwoty 20 000 zł – do roszczenia zapłaty odsetek ustawowych za opóźnienie liczonych od dnia 2 stycznia 2018 roku do dnia zapłaty;
 - b. w zakresie odsetek od kwoty 20 000 zł – do roszczenia zapłaty odsetek ustawowych za opóźnienie liczonych od dnia 1 stycznia 2019 roku do dnia zapłaty;

motywując swoje stanowisko okolicznościami, iż już po wniesieniu pozwu powziął wiadomość, że pozwany płacił na rzecz dłużnika raty w wysokości 21 000 zł (a nie 20 000 zł).

/rozszerzenie powództwa k. 138-139/

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości – w tym także w jego rozszerzonej części - oraz zasądzenie od powoda na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania. Pozwany zakwestionował powództwo jako bezzasadne, jako że powód nie poniósł żadnej szkody w następstwie jego działania. Wskazał on ponadto, że w przedmiocie uznania za bezskuteczną wobec powoda czynności prawnej z 27 kwietnia 2016 roku toczy się w tutejszym sądzie postępowanie I C 190/18. Wytoczenie wskazanego powództwa jednoznacznie świadczy o tym, że powód nie uznaje za skuteczną zawartą umowę sprzedaży, brak jest zatem podstaw żądania odszkodowania stanowiącego ekwiwalent płatnych w jej wykonaniu rat.

/odpowiedź na pozew k. 145-148, pismo k. 144-148/

Pozwem z dnia 13 lutego 2020 roku Z. J. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od M. K. (1) kwoty 21 000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 2 stycznia 2018 roku do dnia zapłaty tytułem odszkodowania. W uzasadnieniu powołano się na te same okoliczności faktyczne, co w sprawie I C 900/19, wskazując ponadto, że w dniu 3 stycznia 2020 roku powód powziął wiadomość o tym, że pozwany nie przekazał komornikowi kolejnej (trzeciej) raty za sprzedaż gospodarstwa rolnego.

Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt I C 512/20.

/pozew k. 2-15 – w aktach I C 512/20 /

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania. Pozwany zakwestionował powództwo jako bezzasadne z uwagi na brak poniesienia przez powoda jakiegokolwiek szkody w następstwie działania pozwanego.

/odpowiedź na pozew k. 55-61 – w aktach I C 512/20/

Postanowieniem z dnia 13 lipca 2020 roku, wydanym w sprawie I C 512/20, Sąd połączył tę sprawę ze sprawą o sygn. akt I C 900/19 do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia, pod sygn. akt I C 900/19.

/postanowienie k. 71 - w aktach I C 512/20, k. 204/

Do zamknięcia rozprawy strony pozostały przy swoich stanowiskach procesowych.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Z. J. jest wierzycielem M. K. (2) – ojca pozwanego. Z uwagi na zadłużenie M. K. (2) powstałe podczas współpracy gospodarczej między stronami powodowi przysługuje szereg wierzytelności wobec dłużnika.

/bezsporne/

Z. J. przysługują w stosunku do M. K. (2) następujące wierzytelności:

1. stwierdzona tytułem wykonawczym w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 1 lipca 2015 roku, wydanego przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w sprawie XIII GNc 2760/15 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności w dniu 22 września 2015 roku w kwocie głównej 12 500 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 3 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty, kosztem opłaty sądowej w kwocie 156,25 złotych i kosztami zastępstwa prawnego w kwocie 2 417 złotych;
2. stwierdzona tytułem wykonawczym w postaci wyroku z dnia 4 lutego 2016 roku, wydanego przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w sprawie XIII GC 1342/15 oraz wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 7 października 2016 roku w sprawie XIII Ga 299/16, zaopatrzone w klauzulę wykonalności w dniu 13 października 2016 roku w kwocie 2 962 złotych z tytułu kosztów procesu, 120 złotych z tytułu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym i 132 złotych z tytułu kosztów postępowania klauzulowego;
3. stwierdzona tytułem wykonawczym w postaci postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi A. K. z dnia 22 listopada 2017 roku, wydanego w sprawie egzekucyjnej Km 1848/17 w kwocie 156,93 złotych z tytułu kosztów postępowania egzekucyjnego i 900 złotych z tytułu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu egzekucyjnym;
4. stwierdzona tytułem wykonawczym w postaci wyroku z dnia 5 grudnia 2016 roku, wydanego przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w sprawie XIII GC 1964/16 oraz wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 18 października 2017 roku w sprawie XIII Ga 774/17, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności w dniu 14 listopada 2017 roku, w kwocie głównej 12 500 złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 11 lipca 2016 roku do dnia zapłaty, 5 442 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, 1 800 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym i 132 złotych z tytułu kosztów postępowania klauzulowego;
5. stwierdzona tytułem wykonawczym w postaci postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi A. K. z dnia 16 maja 2018 roku, wydanego w sprawie egzekucyjnej Km 2985/17 w kwocie 123,87 złotych z tytułu kosztów postępowania egzekucyjnego i 900 złotych z tytułu kosztów prawnego w postępowaniu egzekucyjnym;
6. stwierdzona tytułem wykonawczym w postaci wyroku z dnia 12 kwietnia 2017 roku, wydanego przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w sprawie XIII GC 1925/16, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności w dniu 7 lutego

2018 roku w kwocie głównej 10 900 złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 4 sierpnia 2016 roku do dnia zapłaty, 5 362 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu i 126 złotych z tytułu kosztów postępowania klauzulowego.

/bezsporne, a ponadto dokumentacja k. 33-57/

M. K. (2) zawarł w dniu 10 lutego 2014 roku z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. umowę pożyczki mocą, której Spółka udzieliła mu pożyczki w kwocie 220 000 złotych z terminem spłaty do 10 lutego 2015 roku, oprocentowanej 6% w skali roku. W celu zabezpieczenia spłaty wierzytelności pożyczkodawcy o zwrot udzielonej pożyczki z odsetkami kapitałowymi, kosztami windykacyjnymi i związanymi z zaspokojeniem z przedmiotów zabezpieczenia oraz ewentualnymi kosztami procesowymi, M. K. (2) przeniósł na (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. własność nieruchomości uregulowanych w księgach wieczystych (...) oraz prawo użytkowania wieczystego i własność stanowiącego odrębną nieruchomość budynku, uregulowanych w księdze wieczystej (...). Spółka zobowiązała się do zwrotnego przeniesienia na rzecz M. K. (2) własności nieruchomości oraz prawa użytkowania wieczystego i własności stanowiącego odrębną nieruchomość budynku niezwłocznie po spłacie udzielonej pożyczki wraz z odsetkami, nie później niż w terminie 7 dni od jej spłaty.

/bezsporne, a ponadto akt notarialny k. 60-66/

W dniu 27 kwietnia 2016 roku, przed notariuszem w Ł. G. G. (2), zawarta została notarialna umowa powrotnego przeniesienia własności i umowa sprzedaży pomiędzy (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. i M. K. (2) oraz M. K. (1) (Rep. A nr 1859/2016). Na mocy tej umowy (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. dokonała powrotnego przeniesienia na M. K. (2) własności nieruchomości uregulowanych w księgach wieczystych prowadzonych przez Sąd Rejonowy w Lipnie:

1. (...), prowadzonej dla nieruchomości stanowiącej działkę gruntu nr (...) o powierzchni 0,1457 ha, położonej w miejscowości W., gminie S.;
2. (...), prowadzonej dla zabudowanej działki gruntu nr (...) o powierzchni 0,0900 ha oddanej w użytkowanie wieczyste wraz z własnością stanowiącego odrębną nieruchomość budynku przeznaczonego na zlewnię mleka o powierzchni 59,50 m, położonej w W., gminie S.;
3. (...), prowadzonej dla nieruchomości stanowiącej działkę gruntu nr (...) o łącznej powierzchni 3,38 ha, położonej w miejscowości S., gminie S.;
4. (...), prowadzonej dla nieruchomości stanowiącej działkę gruntu nr (...) o powierzchni 4,325 ha, położonej w miejscowości Ł., gminie S.;
5. (...), prowadzonej dla nieruchomości stanowiącej działkę gruntu nr (...) o łącznej powierzchni 4,1231 ha, położonej w miejscowości Ł., gminie S.;
6. (...), prowadzonej dla nieruchomości stanowiącej działkę gruntu nr (...) o powierzchni 5 ha, położonej w miejscowości Ł., gminie S.;
7. (...), prowadzonej dla nieruchomości stanowiącej działkę gruntu nr (...) o powierzchni 3,5227 ha, położonej w miejscowości Ł., gminie S..

Powrotne przeniesienie własności wyżej wymienionych nieruchomości nastąpiło w związku ze spłatą pożyczki wraz z odsetkami, udzielonej M. K. (2) przez (...) sp. z o.o. w Ł. umową pożyczki z dnia 10 lutego 2014 roku. Powrotne przeniesienie prawa własności nieruchomości oraz użytkowania wieczystego nastąpiło do majątku osobistego M. K. (2); w dacie opisywanej umowy nieruchomości były w posiadaniu M. K. (2). Wartość przedmiotu umowy określono na 220 000 złotych.

Tą samą umową M. K. (2) sprzedał swojemu synowi M. K. (1) gospodarstwo rolne, składające się z nieruchomości rolnych uregulowanych w księgach wieczystych (...) za cenę 210 000 złotych. Umówiona cena sprzedaży została rozłożona na 10 rocznych rat po 21 000 złotych każda, płatnych do 31 grudnia każdego roku, poczynając od 2016 roku. Wydanie przedmiotu umowy nastąpiło w dniu jej zawarcia.

M. K. (1) został ujawniony jako właściciel kupionych nieruchomości w księgach wieczystych, prowadzonych dla tych nieruchomości.

/akt notarialny k. 49-53v/

W wykonaniu umowy pozwany wpłacił bezpośrednio na rzecz M. K. (2) 3 raty po 21 000 zł. Obecnie, poczynawszy od 2019 roku, należne raty pozwany płaci komornikowi sądowemu.

/bezsporne, a ponadto protokół rozprawy w sprawie I C 190/18 k. 167/

W ramach egzekucji prowadzonej w sprawie sygn. akt Km 1042/15 komornik dokonał zajęcia wierzytelności przysługującej M. K. (2) z tytułu sprzedaży nieruchomości objętych umową z dnia 27 kwietnia 2016 roku. W toku sprawy o sygn. akt Km 1042/15 komornik dokonał zajęcia ruchomości znajdujących się w Ł. przy ul. (...).

/bezsporne, a ponadto zajęcie k. 54, zawiadomienie k. 55/

Wyrokiem z dnia 8 lipca 2020 roku, wydanym przed Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi w sprawie I C 190/18, Sąd uznał za bezskuteczną wobec powoda Z. J. umowę powrotnego przeniesienia własności i umowę sprzedaży, sporządzoną przed notariuszem G. G. (2) w Kancelarii Notarialnej w Ł. w dniu 27 kwietnia 2016 roku, zawartą w akcie notarialnym Rep. A nr (...), w części obejmującej umowę sprzedaży zawartą pomiędzy M. K. (2) i M. K. (1) dotyczącą następujących nieruchomości rolnych:

- nieruchomości stanowiącej działkę gruntu nr (...) o powierzchni 0,1457 ha, położonej w miejscowości W., gminie S., dla której Sąd Rejonowy w Lipnie V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...);
- nieruchomości stanowiącej działki gruntu nr (...) o łącznej powierzchni 3,38 ha, położonej w miejscowości S., gminie S., dla której Sąd Rejonowy w Lipnie V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...);
- nieruchomości stanowiącej działkę gruntu nr (...) o powierzchni 4,3250 ha, położonej w miejscowości Ł., gminie S., dla której Sąd Rejonowy w Lipnie V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...);
- nieruchomości stanowiącej działki gruntu nr (...) o łącznej powierzchni 4,1231 ha, położonej w miejscowości Ł., gminie S., dla której Sąd Rejonowy w Lipnie V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...);
- nieruchomości stanowiącej działkę gruntu nr (...) o powierzchni 5 ha, położoną w miejscowości Ł., gminie S., dla której Sąd Rejonowy w Lipnie V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...);
- nieruchomości stanowiącej działkę gruntu nr (...) o powierzchni 3,5227 ha, położonej w miejscowości Ł., gminie S., dla której Sąd Rejonowy w Lipnie V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...)

do wysokości wierzytelności przysługujących powodowi Z. J. w stosunku do dłużnika M. K. (2), wynikających z następujących tytułów wykonawczych:

1. w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 1 lipca 2015 roku, wydanego przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w sprawie XIII GNc 2760/15 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności w dniu 22 września 2015 roku w zakresie kwoty głównej 567,06 zł, kwoty 2,33 zł z tytułu odsetek naliczonych do 5 marca 2020 roku i dalszych odsetek ustawowych liczonych od 6 marca 2020 roku do dnia zapłaty;

2. w postaci wyroku z dnia 4 lutego 2016 roku, wydanego przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w sprawie XIII GC 1342/15 oraz wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 7 października 2016 roku w sprawie XIII Ga 299/16, zaopatrzonych w klauzulę wykonalności w dniu 13 października 2016 roku w zakresie kwoty 2 962 zł z tytułu kosztów procesu, 120 zł z tytułu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym i 132 zł z tytułu kosztów postępowania klauzulowego;

3. w postaci postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi A. K. z dnia 22 listopada 2017 roku, wydanego w sprawie egzekucyjnej Km 1848/17 w kwocie 156,93 zł z tytułu kosztów postępowania egzekucyjnego i 900 zł z tytułu kosztów prawnego w postępowaniu egzekucyjnym;

4. w postaci wyroku z dnia 5 grudnia 2016 roku, wydanego przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w sprawie XIII GC 1964/16 oraz wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 18 października 2017 roku w sprawie XIII Ga 774/17, zaopatrzonych w klauzulę wykonalności w dniu 14 listopada 2017 roku w kwocie głównej 12 500 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 11 lipca 2016 roku do dnia zapłaty, 5 442 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, 1 800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym i 132 zł z tytułu kosztów postępowania klauzulowego;

5. w postaci wyroku z dnia 12 kwietnia 2017 roku, wydanego przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w sprawie XIII GC 1925/16, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności w dniu 7 lutego 2018 roku w kwocie głównej 10 900 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 4 sierpnia 2016 roku do dnia zapłaty, 5 362 zł tytułem zwrotu kosztów procesu i 126 zł z tytułu kosztów postępowania klauzulowego.

/wyrok z uzasadnieniem w załączonej sprawie I C 190/18 k. 216-225/

Powyższy wyrok jest nieprawomocny, w chwili obecnej toczy się postępowanie odwoławcze z apelacji pozwanego.

/bezsporne/

Na podstawie tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 1 lipca 2015 roku, wydanego przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w sprawie XIII GNc 2760/15, w oparciu o wniosek wierzyciela Z. J. złożony 30.09.2015 r., przeciwko dłużnikowi M. K. (2) wszczęte zostało postępowanie egzekucyjne w sprawie prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Bełchatowie D. K. (obecnie zastępowanego przez komornika T. S.) sygn. akt Km 1042/15. Postępowanie egzekucyjne jest w toku. Według stanu na datę 29 grudnia 2020 roku wierzycielowi przekazano kwotę 18 571,85 złotych z tytułu należności głównej i odsetek oraz wyegzekwowano koszty w kwocie 2 646,37 złotych.

W prowadzonym przeciwko dłużnikowi M. K. (2) postępowaniu egzekucyjnym o sygn. akt KM 1848/17, prowadzonym na podstawie postanowienia z dnia 22 listopada 2017 roku wydanego w sprawie egzekucyjnej Km 1848/17, na dzień 29 grudnia 2020 roku wyegzekwowano na rzecz wierzyciela Z. J. kwotę 28,90 zł, a także 32,25 zł kosztów. Aktualna zaległość w sprawie w zakresie należności głównej opiewa na 1 034,08 zł.

W toku pozostaje także sprawa egzekucyjna o sygn. akt GKm 52/19, prowadzona z wniosku wierzyciela Z. J. przeciwko dłużnikowi M. K. (2), na podstawie prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia z dnia 12 kwietnia 2017 roku wydanego w sprawie XII GC 1925/16, w toku której przekazano Z. J. 419,13 zł i pokryto koszty w wysokości 31,25 zł. Do spłaty pozostało w zakresie należności głównej 10 900 zł i odsetki 3 255,37 zł, jak również koszty procesu, postępowania egzekucyjnego, wydatki gotówkowe.

W toczącym się postępowaniu egzekucyjnym GKm 53/19, prowadzonym na podstawie postanowienia z dnia 16 maja 2018 roku wydanego w sprawie egzekucyjnej Km 2985/17 wyegzekwowano na rzecz powoda od dłużnika M. K. (2) kwotę 1 024,44 zł. Całość należności głównej w sprawie została zaspokojona.

Pod sygn. akt GKm 54/10 prowadzona jest egzekucja na podstawie wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia z dnia 5 grudnia 2016 roku oraz wyroku Sądu Okręgowego Łodzi z dnia 18 października 2017 roku, w toku której wyegzekwowano od dłużnika M. K. (2) na rzecz wierzyciela Z. J. dotychczas kwotę 402,16 zł oraz kwotę 37,30 zł tytułem kosztów.

W sprawie egzekucyjnej GKm 55/19, prowadzonej na podstawie wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia z dnia 4 lutego 2016 roku oraz wyroku Sądu Okręgowego Łodzi z dnia 7 października 2016 roku, wyegzekwowano od dłużnika M. K. (2) na rzecz wierzyciela Z. J. dotychczas kwotę 388,55 zł, a aktualna zaległość w sprawie wynosi 10 900 zł tytułem należności głównej oraz 4 081,98 zł tytułem odsetek.

W toku postępowania egzekucyjnego GKm 10/20, prowadzonego na podstawie wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia z dnia 19 marca 2019 roku w sprawie XIII GC 2287/18, nie uzyskano jeszcze żadnych należności.

/zaświadczenia komornicze dołączone do pisma z 4.01.2021 – k. 335-342/

Wszystkie wskazane powyższej postępowania egzekucyjne są w toku. Komornikowi regularnie udaje się pozyskać środki pieniężne, obecnie egzekucja prowadzona jest przede wszystkim z ruchomości pozwanego. Część należności powód otrzymał bezpośrednio od M. K. (2).

/przesłuchanie powoda k. 240v/

Pismem z dnia 17 czerwca 2019 roku powód wezwał pozwanego do zapłaty świadczenia w postaci 40 000 zł tytułem spłaty ceny nieruchomości, stanowiącej zajętą w toku egzekucji wierzytelność, której to pozwany nie przekazał komornikowi mimo zobowiązania się do takiego działania. W odpowiedzi pozwany zakwestionował żądanie powoda, wskazując, że z uwagi na toczące się postępowanie sądowe o stwierdzenie bezskuteczności wobec powoda umowy z 27 kwietnia 2016 roku brak jest podstaw do przekazania powodowi ceny wynikającej z zawartej umowy, a ze stanowiska powoda wynika, że uważa że czynność ta jest wobec niego jednocześnie skuteczna i bezskuteczna.

/wezwanie k. 104-105, potwierdzenie nadania k. 106, odpowiedź k. 108-109/

Okoliczności mające znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy Sąd ustalił przede wszystkim w oparciu o zgromadzoną w sprawie dokumentację komorniczą, dokumenty w postaci umów z dnia 10 lutego 2014 roku, 27 kwietnia 2016 roku.

Sąd w przeważającej części pominął przedstawione przez strony dowody z pism sądowych wniesionych w innych sprawach toczących się między stronami, jak i między powodem a dłużnikiem M. K. (2) – jako niezwiązane z przedmiotową sprawą. Przedmiotem niniejszego postępowania było ustalenie zasadności dochodzenia przez powoda od pozwanego odszkodowania za doznaną przez niego szkodę w postępowaniu egzekucyjnym, wobec czego mniejsze znaczenia dla sprawy miały wskazywane przez powoda zarzuty co do ogólnie rozumianej nieojalności dłużnika wskazywane w innych sprawach sądowych. Przedmiotem niniejszej sprawy nie było bowiem ustalenie skutków faktycznych i prawnych całokształtu zachowania pozwanego – a tym bardziej dłużnika M. K. (2) – ale przede wszystkim ustalenie, czy zostały spełnione przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego w związku z zajęciem przez komornika wierzytelności w postaci zapłaty ceny za nabytą nieruchomość.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu w całości.

W niniejszym postępowaniu powód dochodził od pozwanego zapłaty odszkodowania za wyrządzoną mu w toku egzekucji należności szkodę. Pozwem z dnia 22 lipca 2019 roku wniósł o wypłatę na swoją rzecz 40 000 zł – później rozszerzonym do kwoty 42 000 zł, natomiast pozwem z 13 lutego 2020 roku – kwoty 21 000 zł. Z uwagi na tą samą podstawę faktyczną oraz prawną wskazanych roszczeń Sąd połączył sprawy do wspólnego rozpoznania.

Podstawę prawną roszczeń powoda stanowił art. 902 kpc w zw. z art. 886

§ 3 kpc. Zgodnie z regulacją tych przepisów, w przypadku zajęcia wierzytelności jej dłużnik, który nie zastosował się do wezwania z art. 881 i 882 lub w inny sposób naruszył obowiązki wynikające z zajęcia bądź złożył oświadczenie przewidziane w art. 882 niezgodne z prawdą albo dokonał wypłaty zajętej części wynagrodzenia dłużnikowi, odpowiada za wyrządzoną przez to wierzycielowi egzekucyjnymu szkodę. Jako zajęta wierzytelność została przez powoda wskazana wierzytelność z tytułu zapłaty ceny wynikającej z umowy sprzedaży zawartej w dniu 27 kwietnia 2016 roku. Powód określił należną mu wysokość odszkodowania jako wysokość zapłaconych rat za nieruchomości, uiszczonych przez pozwanego na rzecz M. K. (2). Kwota ta stanowi zatem ekwiwalent wartości składników majątkowych dłużnika, z których wierzyciel może dochodzić zaspokojenia wierzytelności.

Regulacja art. 886 § 3 kpc uprawnia wierzyciela do dochodzenia bezpośrednio od dłużnika odszkodowania, jeżeli przez jego zawinione zachowanie poniósł on szkodę. Z uwagi na charakter postępowania egzekucyjnego jako szkodę rozumiana jest w tym przypadku niemożność zaspokojenia się z zajętej wierzytelności. Jest to odpowiedzialność o charakterze deliktowym, oparta na ogólnych przesłankach wynikających z regulacji zawartej w art. 415 kc. Przesłankami zatem warunkującymi odpowiedzialność dłużnika z tego tytułu są: istnienie wierzytelności zajętej (w tym możliwość zaspokojenia się z niej), zawinione zachowanie dłużnika oraz faktyczne wyrządzenie szkody majątkowej, rozumianej jako ubytek w majątku wierzyciela z uwagi na niemożność zaspokojenia się z zajętej wierzytelności. Na gruncie niniejszej sprawy powodowi udało się wykazać istnienie zajętej wierzytelności, jednakże nie udało mu się wykazać, że z uwagi na zachowanie pozwanego doznał on jakiegokolwiek szkody.

Zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem w judykaturze, roszczenie odszkodowawcze przysługuje wierzycielowi, który nie ma już żadnej możliwości ściągnięcia swej należności od egzekwowanego dłużnika. Jako szkodę w rozumieniu art. art. 886 § 3 kpc należy rozumieć zatem uszczerbek majątkowy wynikający z niemożności wyegzekwowania wierzytelności w toku postępowania egzekucyjnego, skutkującego jego umorzeniem jako bezskuteczne. W niniejszej sprawie natomiast wszystkie postępowania egzekucyjne nadal trwają – w tym przede wszystkim trwa egzekucja w sprawie Km 1042/15, w toku której dokonano zajęcia przedmiotowej wierzytelności. Komornik regularnie uzyskuje w ich toku środki majątkowe. Nie tylko zatem powód nie poniósł jeszcze w sprawie żadnej skonkretyzowanej szkody, ale i jej wysokość nie jest aktualnie możliwa do ustalenia z uwagi za okresowe uzyskiwanie przez komornika środków majątkowych należnych wierzycielowi. Do stwierdzenia szkody wierzyciela może dojść dopiero w przypadku, gdy egzekucja zostanie zakończona bez jego pełnego zaspokojenia. Zasadzenie ponadto w chwili obecnej od pozwanego na rzecz powoda odszkodowania w wysokości płatnych przez pozwanego na rzecz dłużnika rat za kupno nieruchomości mogłoby prowadzić do bezpodstawnego wzbogacenia Z. J. – jego roszczenia byłyby bowiem zaspokajane z tego samego przedmiotu dwukrotnie, zarówno w egzekucji wskazanej nieruchomości rolnej, jak i ze stanowiących ekwiwalent jej wartości rat płatnych przez pozwanego. Powód może ponieść szkodę wywołaną zachowaniem pozwanego dopiero wtedy, gdy z uwagi na jego zachowanie egzekucja z majątku dłużnika będzie bezskuteczna. Sąd zwraca ponadto uwagę, iż w chwili obecnej bezspornie pozwany płaci należne swojemu ojcu (dłużnikowi powoda) raty bezpośrednio do rąk komornika. Ponadto, jak powód wprost wskazał podczas swojego przesłuchania w niniejszej sprawie, część pieniędzy – tj. część zapłaconych przez pozwanego rat – „wyegzekwował od ojca pozwanego”. Takie sformułowanie budzi wątpliwości Sądu co do okoliczności, czy dłużnik nie przekazał otrzymanych od pozwanego rat bezpośrednio do powoda – w takim przypadku w żadnym stopniu nie można mówić, że doszło w tym zakresie do jakiegokolwiek szkody, kwoty te bowiem winny zostać zaliczone przez powoda na poczet wciąż toczących się egzekucji.

Jak wprost wskazuje Sąd Najwyższy w powoływanym także przez powoda wyroku z dnia 19 lutego 1982 r., wydanym w sprawie II CR 8/82, „dłużnik zajętej wierzytelności, który na skutek odmowy przekazania jej stosownie do wezwania komornika umożliwił egzekwowanemu dłużnikowi ściągnięcie tejże wierzytelności (...) obowiązany jest wynagrodzić wierzycielowi - nie mogącemu już w żaden sposób ściągnąć swej należności od egzekwowanego dłużnika - powstałą stąd szkodę według przepisów normujących odpowiedzialność z czynów niedozwolonych”. Sąd Najwyższy wyraźnie podkreślił, iż trzeci dłużnik ponosi odpowiedzialność odszkodowawczą dopiero wtedy, gdy w wyniku jego zachowania wierzyciel nie może już w jakikolwiek sposób zaspokoić swojego roszczenia – w tym bezpośrednio od dłużnika czy z jakichkolwiek innych przysługujących mu elementów majątku. Taka sytuacja nie ma jednak miejsca na gruncie niniejszej sprawy. Brak możliwości zaspokojenia roszczenia w toku egzekucji stwierdzany jej przez komornika poprzez

stwierdzenie jej bezskuteczności i wydania w tym zakresie stosownego postanowienia o umorzeniu postępowania. W niniejszej sprawie natomiast, jak już zostało wcześniej wskazane, wszystkie toczony przeciwko M. K. (2) postępowania egzekucyjne są w toku, a komornikowi udaje się egzekwować środki na ich pokrycie – świadczą o tym fakcie chociażby zaświadczenia przesłane przez komornika, wskazujące że nawet w postępowaniach wszczętych w 2019 roku, a zatem już w toku sprawy I C 190/18, komornikowi udało się uzyskać już część dochodzonych świadczeń. Wbrew twierdzeniom powoda ponadto o okoliczności braku poniesienia przez niego szkody w toku egzekucji świadczy również fakt, że część postępowań egzekucyjnych została umorzona, jednakże zostały wszczęte na nowo wskutek stwierdzenia, że dłużnik dysponuje środkami majątkowymi z których wierzyciel może się zaspokoić. Nie można zatem stwierdzić, że powód jest uprawniony do dochodzenia odszkodowania na wyrządzoną mu szkodę, nie doszło bowiem do jej wyrządzenia, w obecnym stanie faktycznym brak jest bowiem podstaw do uznania, że jakkolwiek wierzycielność dochodzona przez wierzyciela nie zostanie z całą pewnością zaspokojona – jest oczywiście taka potencjalna możliwość, która to jednak winna być stwierdzona przez komornika poprzez ustalenie bezskuteczności egzekucji.

Na rozstrzygnięcie wydane w niniejszej sprawie wpływ miały także ustalenia poczynione przez Sąd w toku sprawy I C 190/18. W wyroku wydanym w tej sprawie, Sąd uznał za bezskuteczną wobec powoda zawartą między pozwanym a dłużnikiem (M. K. (2)) umowę sprzedaży nieruchomości rolnej. Skutkiem prawnym takiego rozstrzygnięcia w przypadku jego uprawomocnienia się jest zatem uzyskanie przez powoda możliwości zaspokojenia się z tego składnika majątkowego tak, jakby znajdował się on nadal w majątku M. K. (2), nie zaś pozwanego M. K. (1). Co prawda wyrok ten nie jest jeszcze prawomocny, ale niewątpliwie w chwili obecnej nie można stwierdzić, że powód poniósł szkodę z uwagi na wyzbycie się gospodarstwa rolnego, bowiem prowadzone przez komornika sądowego postępowanie egzekucyjne nadal trwa. Ponadto sama czynność uznania za bezskuteczną wskazanej umowy de facto uniemożliwia powodowi skuteczne wykazania, że poniósł on szkodę – dopóki bowiem istnieje szansa wyegzekwowania należności przysługujących od dłużnika, nie można stwierdzić że wierzyciel doznał szkody w tym zakresie. Roszczenie odszkodowawcze z tego tytułu być ewentualnie dochodzone w przypadku prawomocnego oddalenia powództwa w sprawie I C 190/18 – uwzględniając obecny stan sprawy do stwierdzenia takiej okoliczności konieczne jest uwzględnienie apelacji pozwanego przez Sąd Okręgowy.

W związku z powyższym Sąd ustalił, że w chwili wyrokowania powód nie doznał jeszcze żadnej szkody warunkującej istnienie odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego M. K. (1). Ponadto, z uwagi na wciąż trwające egzekucje i duże prawdopodobieństwo uzyskania przez powoda możliwości zaspokojenia się bezpośrednio ze wskazanego gospodarstwa rolnego, samo żądanie zapłaty odszkodowania za możliwy uszczerbek w majątku powoda wywołany bezskutecznością egzekucji jest przedwczesne. Powództwo w obu postępowaniach podlegało zatem oddaleniu w całości.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc, zgodnie z którym strona przegrywająca proces obowiązana jest na żądanie strony wygrywającej pokryć poniesione przez nią koszty procesu. Powództwo zostało oddalone w całości, powód obowiązany jest zatem pokryć całość kosztów procesu pozwanego. W obu sprawach połączonych pozwany wydatkował po 3 600 zł, stanowiące wynagrodzenie pełnomocnika będącego adwokatem (na podstawie § 2 pkt. 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie – Dz. U. 2015, poz. 1800 ze zm., w brzmieniu obowiązującym na datę wytoczenia powództwa).